

[Chr. Ernst Christensen.]

nærmere ind paa det her, for jeg mener, at det er bedst, at Erhvervene direkte forhandler med Ministeriet, ligesom jeg selv har gjort det i Tilfælde, hvor det har været nødvendigt. Jeg tror, at disse Spørgsmaal afgøres bedst, ligesom de nu kommer for, hvorved de faar den rigtige Afgørelse.

Men det er ellers Ting, der har været paa Tale for nylig paa denne Talerstol, der kalder mig op, nemlig det sønderjydske Landsarkiv. Et Ord siger, at man ikke har Fred længere, end ens Nabo vil, og der er saadanne ufredelige Naboer til Stede her. Det er altsaa til Trods for Luthers Forklaring om, at man ikke skal begære hverken sin Næstes Hus eller hans Arkiv — det staar der ikke, men det er Meningen —, det er en Forklaring, som er fastslaaet af Luther og knæsat af Kaper, og det er ikke imødegaaet af det ærede Medlem Hr. Hans Thyge Jacobsen, at ogsaa sit Arkiv skal man have i Fred. Det kunde vi ogsaa godt have faaet, alting gaar nu ganske roligt hen, hvor det skal gaa hen, som det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsen sagde, vi Sønderjyder er enige om, at vi skal have Landsarkivet til Sønderjylland, hvilket er meget naturligt, og at det skal ligge i Aabenraa. Tønder By har naturligvis gerne villet have Arkivet, og det kan man godt forstaa, men Tønder har faaet fuld Erstatning for dette Arkiv, idet det sønderjydske Jordlovsudvalg har sit Sæde og sit Kontor der, og i Retning af Liv og Omsætning for Byen betyder det langt mere end et Arkiv; det er jo ikke al Verdens Omsætning, det fører med sig.

Det har i Aar særlig været galt med Ruinerne. Ellers har det været det ærede Medlem Hr. Knud Hansen, der har en gammel rodfæstet og mosgroet Forkærlighed for Kolding Slotsruin, hvor han mener, alt kan placeres. Det er nu saadan en Idé hos ham, det er ikke en fiks Idé, det er saadan en Ruinbacille, men den var forholdsvis uskadelig, hvis den ikke smittede. Men nu er jo det ærede Medlem Hr. Slesbager blevet smittet; han har ogsaa en Ruin, som han vil have stadset op, og som kan bruges. Hvis det ikke var andet end et Par Ruiner, ganske agtværdige og gamle, har jeg saamænd ogsaa saadanne paa Haanden, men jeg mener nu, at det er baade dyrt og daarligt at indrette sig i Ruiner. Det er bedre at bygge nyt, saa naar man bedre, hvad man vil. Saa har vi ogsaa Viborg, der er bragt paa Tale af det ærede Medlem Hr. Nørskov, og nu sidst, men meget blideligt, af det ærede Medlem Hr. Hans Thyge Jacobsen. Ja, Viborg er en

god gammel By, der er ikke noget at sige til den, den er pæn i alle Maader, men man kan ikke netop sige, at den ligger centralt for et sønderjydske Landsarkiv; det kan man ikke, det er lidt til en Side, naar man vil paastaa det.

Nu har vi altsaa Planer om et Arkiv i Kolding, et Arkiv i Ribe, et Arkiv i Aabenraa og et Arkiv i Viborg. Og saa kunde man jo godt tænke sig, at den højtærede Undervisningsminister, der jo er lyrisk anlagt — hvad der er et Plus for enhver Minister, men særlig nødvendigt for en Undervisningsminister —, kunde begynde at synge: Jeg saa i Øster, jeg saa i Vester, jeg saa i Sydd, og jeg saa i Nord — og alle Vegne vilde han se et Arkiv stige frem for sit Blik. Det blev alligevel for meget, vi maa bede om et sønderjydske Arkiv.

Allerede saa tidligt som i 1923 har jeg fremdraget Tanken om det sønderjydske Landsarkiv som en Nødvendighed og paa-peget, at det burde ligge i Aabenraa. Spørgsmaalet har været til Debat ogsaa siden den Tid, saaledes har Historisk Samfund for Sønderjylland, samlet til Aarsmøde i Gram i 1927, udtalt den sikre Forventning, at det sønderjydske Arkivdepot i den nærmeste Fremtid maatte blive omdannet til et sønderjydske Landsarkiv, der kan staa som et Centralsted for Udforskningen af Sønderjyllands Historie. I Tilslutning hertil rettede nogle og fyre danske Historikere — og det var Blomsten af dansk Historieforskning — en indtrængende Opfordring til Undervisningsministeren om hurtigst muligt at oprette et sønderjydske Landsarkiv.

Fra tysk Side er Spørgsmaalet for længst ordnet, idet Landsarkivet er flyttet fra Slesvig ned til Kiel, hvor det støtter sig til det store Universitetsbibliotek der; og hvad tysk Historieforskning angaar, har man jo i de sidste Aar set den staa i rig Blomst; Navne som Hedemann Hesperen og Professorerne Scheel og Brandt viser, hvad der er naaet der. Men ogsaa vi oppe i Sønderjylland er i Besiddelse af et mægtigt Stof af Arkivalier fra den tyske Tid, fra Indførelsen af preussisk Administration i 1867 til 1920; saaledes kan nævnes Kredsblade, Synodalberetninger, Gudsakter samt Materiale til Belysning af vore Landboforhold, Fæstevæsen, de adelige Distrikter og Livegenskabets Fremtrængen fra Østholsten mod Nord — alt dette er jo Stof til rig Forsken, som skal gøres.

At dette Arkiv maa lægges i Aabenraa, der ligger centralt i Landsdelen, er en Selvfølge. Her ligger Landsdelens største Bogsamling paa over 22 000 Bind, som ogsaa